

GÉPKOCSIZÓ LÖVÉSZEK ALKALMAZÁSA

Szovjet források alapján

A Nagy Honvédő Háború győzelmes befejezése, a hosszú évekig tartó dicsőséges harcok értékes haditapasztalatai lehetővé tették, hogy az amúgy is magasértékű szovjet katonai szakirodalom még jobban kiterjedélyesedjék.

A szovjet katonai szakírók zöme tanulmányait személyes tapasztalatai és élményei alapján leszűrt elgondolásaiból állítja össze. Ez a számtalan, személyes élményen és tapasztalaton alapuló tanulmány kiválóan alkalmas arra, hogy a Szovjet Fegyveres Erők arra hivatott szervei gondosan kiértékeljék és szabályzatok, segédletek formájában juttassák el a csapatokhoz. A katonai szakírók munkáinak, jobban mondva a Nagy Honvédő Háború tapasztalatainak szorgalmas gyűjtése, rendezése, több oldalról történő megvizsgálása, gondos kiértékelése elengedhetetlen a társadalom és a haditechnika fejlődésével lépésttartó hadászati, vagy harcászati elvek lefektetéséhez.

Az előljáróban elmondottakkal szemben, viszont meg kell jegyeznünk, hogy az egyes katonai szakírók egyéni megállapításait és elgondolásait általános érvényű elvként elfogadni nem mindig lehet. A továbbiakban Szőnyi Pál őrnagynak, a „Honvéd“ 1950. évi 4. számában megjelent „Gépkocsizó lövész (gépesített) csapatok feladatai és alkalmazása“ című cikkével foglalkozik e tanulmány. A szerző cikkének anyagát P. Száchárov szovjet ezredes a Vojennij Vjesztnyik 1947. évi 4. számában megjelent „Gépesített gyalogság felfejlődése a harcra“ című tanulmányából merítette. (Teljes egészében közölte a Honvéd Vezérkar kiadásában, 1950-ben megjelent „A támadás“ című összefoglaló.)

Szőnyi őrnagy bajtárs cikkében sok olyan értékes gondolatot vet fel, amellyel minden gépkocsizó lövész alakulatnál szolgálatot teljesítő parancsnoknak kötelessége foglalkozni. Azonban lényeges néhány elgondolásnak és megállapításnak más oldalról történő megvilágítása, illetőleg bővebb kifejtése. Ennek a hozzászólásnak célja csak az, hogy népünk és Néphadseregünk érdekében szakmabeli ismereteinket bővítse és fejlessze.

Szőnyi őrnagy bajtárs a következőket írja:

„Az ellenség megerősített állásaira való támadásban a gépkocsizó lövészcsapatot semmiesetre sem ajánlatos ott alkalmazni, ahol arra kényszerülhet, hogy mint rendes gyalogság harcoljon. Ilyen esetekben nem képes kihasználni a mozgékonyaságából származó nagy előnyét és elveszti harci fölényét is.”

Igy és ilyen formában ez a megállapítás igen sok félreértésre adhat alkalmat, bár a második mondat némileg megvilágítja azt, amit a szerző ki akart fejezni.

A gépkocsizó lövész egység a harcot épp úgy vívja meg, mint az az úgynevezett rendes gyalogság. A korszerű harc minden egységgel szemben, amely ugyanazzal, vagy legalább is hasonló fegyverzettel van felszerelve, hasonló követelményeket támaszt. Tehát a gépjárműveitől megvált gépkocsizó lövészegység, ejtőernyős csapat, lóról szállt lovasság éppen úgy harcol, mint a rendes gyalogság.

A tűz és a mozgás összhangja, az együttműködés megszervezése, a gyalogos harc különböző szabályai, a könnyű és nehéz gyalogsági fegyverrel felszerelt bármely csapatnemre egyaránt kötelező. A gépkocsizó lövészegységhez tartozó harcosnak éppen olyan szívósan, rámenősen kell harcolnia, mint a rendes gyalogságnak.

A. Stromberg szovjet altábornagy „A páncélosok szerepe és helye támadásban” című tanulmányában a következőket írja:

„Viszont nem lehet egyetérteni a gépkocsizó gyalogságnak a közönséges gyalogsággal való túlságosan éles szembeállításával sem. Ha elhagyjuk a fegyverek és a technikai felszerelés mindenki által közismert különbségeit, akkor megállapíthatjuk, hogy mind az egyik, mind pedig a másik gyalogság nagyjában ugyanazt a gyalogsági harcmodort alkalmazza. A gépkocsizó gyalogság gépkocsikon hajtja végre a mozgást, azokon végzi hadmozdulatait, a legjobb esetben a harchoz gépkocsikon fejlődik fel.” (A Honvéd Vezérkar kiadásában, 1950-ben megjelent „A támadás” című összefoglaló 92. lap-csaldalán.)

Természetesen egészen más a helyzet, ha a vezető, a gépkocsizó lövészegység alkalmazására jogosult parancsnok szemszögéből vizsgáljuk a kérdést. A parancsnoknak a rendelkezésére álló gépkocsizó lövész alakulatot ott és úgy kell bevetnie, hogy a gyorsaságával és mozgékonyaságával járó hatalmas előnyt teljes mértékben kihasználhassa.

A szerző cikkének „Támadás” című fejezetében a gépkocsiról szállt lövészek harceljárását helyesen magyarázza, éppen ezért célszerű lett volna mindjárt a cikk elején lévő, szóbanforgó mondatot így fogalmazni:

„Az ellenség megerősített állásaira való támadásban a gépkocsizó lövészcsapatot ott alkalmazzuk, ahol a mozgékonyaságából származó nagy előnyt és harci fölényt teljes mértékben kihasználhatja.”

Természetesen a továbbiakban ki kellett volna fejteni, hogy a megerősített állások elleni támadás, mely mozzanataiban tudja a gépkocsizó lövészegység a fent tárgyalt adottságait célszerűen kihasználni.”

Szőnyi őrnagy bajtárs cikkének „Harcbiztosítás” című fejezetében foglalkozik a gépkocsiról szállás nehéz időszakával. A Nagy Honvédő Háborúból rendelkezésünkre álló számos harctéri példa bizonyítja, hogy a gépkocsiról szállás az alkalmazásra került gépkocsizó lövészegységek egyik legnehezebb időszaka. A hivatkozott cikkben a szerző megmagyarázza, hogy a gépkocsiról szállást miképpen lehet és kell külön kirendelt erővel biztosítani. Azonban, amíg a gépkocsiról szállásnak ez az elengedhetetlen biztosítása a zászlóalj-, ezred-, seregest-parancsnokoknak fontos feladata, addig a század- és szakaszparancsnokoknak kötelessége — amint mondani szokták — a „gépkocsiktól való megválás pillanatát” annyira megrövidíteni, hogy ez a művelet valóban pillanatok alatt végrehajtható legyen. Ezt pedig csak komoly, szorgalmas gyakorlattal, kitartó sulykolással, a fegyverzet, lőszer, felszerelés célszerű málházásával lehet elérni. Ugyanis nem elégséges, ha a harcosok villámgyorsan le tudnak ugrálni a járművekről, lényeges, hogy a harceszközök is azonnal kéznél legyenek, de ez csak ügyes, gyakorlati tapasztalatokon kikísérletezett málházással oldható meg. A gépkocsiról szállás és lemálházás oktatásánál célszerű a szakaszok és századok között versenyt bevezetni, ez az egészséges versengés nagyon elősegíti a kiképzés sikerét.

A parancsnoknak a kirakókörzet közvetlen biztosításán kívül a forgalomszabályozást is feszesen meg kell szervezni. Nem kell nagy képzelőtehetség hozzá és mindenki maga elé képzelheti, mit jelent egy számos gépjárművel rendelkező gépkocsizó lövészalakulatnál, amikor a kirakókörzetben az üres és megterhelt járművek — a forgalomszabályozás

szes megszervezésének hiánya miatt — össze-vissza közlekednek, akadályozzák egymás mozgását.

A gépjárművektől való megválás idejének megrövidítését és súrlódásmentes végrehajtását is csak szorgalmas gyakorlatok árán érhetjük el. Ezek a gyakorlatok a beosztott lövészek, a gépkocsivezetők, az egységparancsnokok, a szállító lépcsőparancsnokok, a forgalomszabályozók, a biztosító részek számára egyaránt tanulságosak és alkalmasak arra, hogy egy gépkocsizó lövészalakulaton belül a gépkocsiról szállás kritikus idejét a lehető legrövidebbre csökkentsük.

Szónyi Pál őrnagy bajtárs cikkének „Gyorsaság és felfejlődés” című fejezete egyik bekezdésében a gépkocsiról szállás helyének megválasztásával foglalkozik. Megállapításai helyesek, azonban cikkének ezzel a részével érdemes mégis külön foglalkozni, hogy ennek a kérdésnek fontosságát kihangsúlyozzuk.

A gépkocsizó lövészegység sikeres harcának egyik döntő feltétele, hogy a parancsnok a gépkocsiról szállás helyét jól válassza meg.

Ezt a kérdést a parancsnok egyéni tulajdonságai és képességei szempontjából szeretném vizsgálni. Vannak olyan túlzottan óvatos, aggodalmaskodó parancsnokok, akiket talán túlságosan befolyásol a nagy értéket képviselő gépjárműanyag megóvása, ezért egységeiket már messze a harc színhelyétől gépkocsiról szállítják. Az ilyen túlzottan óvatos parancsnokok gépkocsizó lövész alakulata mozgás szempontjából még nehezebb helyzetbe kerül, mint a rendes gyalogság, mert harceszközökének gyalogmenetekre való málházása nem oly tökéletes. A gépjárműveitől korán megvált egység nem tudja kihasználni a gyorsaság és mozgékonyaság előnyét, harcat állandóan befolyásolni fogja a messze lemaradt és későn felzárkózó gépkocsilépcső.

Viszont akadnak olyan gépkocsizó lövész parancsnokok, akiknek a gyorscsapatokhoz illő harci lendülete nem párosul kellő megfontoltsággal és helyes helyzetmegítéléssel, így gépkocsizó lövészegységeik zömével jóformán bekocsiznak az ellenség gyalogsági fegyvereinek tűzébe. Természetesen a gyorsaságnak az ilyen formában végtelékig történő kihasználása a mozgékonyaság és ütőképesség rovására megy, mert az ilyen egységnek a gépkocsiról szállásnál hatalmas személyi, anyagi és idővesztése lesz.

Szónyi őrnagy bajtárs cikkében tökéletesen kifejtette, hogy a parancsnok már messze előre foglalkozzék a gépkocsiról szállás kérdésével. A gépkocsiról szállás körzetét térképen határozza meg, azonban felderítő egységeinek mindig tűzze ki feladatul a kijelölt körzet helyének és az oda vezető utaknak részletes felderítését.

Ilyen gondos előkészület mellett a parancsnok lehet úgynevezett „rámenős” vezető, aki egységeinek szállítóeszközait teljes mértékben ki tudja használni és a gyorsaság nem megy a csapat ütőképességének rovására.

A fentiekből látható, hogy e tanulmány Szónyi őrnagy bajtárs cikkének egyes olyan részleteit szándékozott kihangsúlyozni, amelyeknek fontosságát a Nagy Honvédő Háború már igazolta. Néphadseregünk fejlesztésének felelősségteljes munkájában a gépkocsizó lövészeknek is rengeteg értékes anyag áll rendelkezésére a dicsőséges Szovjet Hadsereg gépkocsizó lövészeinek háborús tapasztalataiból. Ezeknek a tapasztalatoknak a tanulmányozása és felhasználása erős és biztos támasz a gépkocsizó lövészharcosok és parancsnokok kiképzésénél.